

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 27 november 2018

998/2018

Lag om ändring av banlagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i banlagen (110/2007) 2, 3, 5, 7–9, 12, 13, 15, 18, 22, 25, 25 a, 26–28, 28 a–28 d, 30–33, 35–38, 40–42, 43, 43 a, 44, 46, 46 a, 47–50, 52, 55, 57–61, 63, 65, 69, 70–75, 78–84, 85 a, 86–88, 88 a, 89, 90–92 och 94 §,

av dem 2, 7, 18, 26, 28 b, 28 d, 37, 38, 40, 41, 46, 46 a, 47, 48, 57, 65, 70, 74, 80, 83, 85 a, 87, 88 a, 89, 90 och 94 § sådana de lyder i lag 567/2016, 3, 5, 8, 12, 15, 22, 25, 25 a, 28 a, 28 c och 43 a § sådana de lyder i lag 573/2018, 27, 28, 30–33, 78 och 81 § sådana de lyder i lag 1243/2009, 35, 49 och 82 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1243/2009, 43 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1243/2009 och 567/2016 och 69 § sådan den lyder i lag 1629/2015, samt

fogas till lagen nya 8 a, 22 a, 22 b och 100 § samt en ny 86 §, i stället för den 86 § som upphävts genom lag 567/2016, som följer:

2 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs det om bannät, banhållning, nedläggning av en järnväg och de rättigheter och skyldigheter som bannätsförvaltaren har liksom även om fastighetsägares och övriga sakägares rättsliga ställning i ärenden som gäller banhållning samt om privata spåranläggningar med de begränsningar som anges i 2 och 3 mom.

Denna lag tillämpas inte på ett hamn-, lager- eller fabriksområde eller något annat motsvarande område som avstängts från allmän trafik och som hör till en privat spåranläggning. På ett sådant område ska järnvägen dock planeras, byggas och underhållas så att tågtrafik och annan trafik kan fungera tryggt och så att järnvägen inte orsakar fara för verksamheten på området.

Bestämmelserna i 8 a §, 18 § 4 mom., 27 §, 31–33 §, 43 § 4 mom., 2 a kap. och 4 kap. tillämpas inte på privata spåranläggningar. Denna lag tillämpas inte på nedläggning av privata spåranläggningar.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *järnväg* en en- eller flerspårig bana samt ett järnvägsområde och de byggnader, anläggningar och anordningar som finns där och som behövs för att sköta och trygga trafiken samt för all verksamhet som hänför sig till dessa,

2) *järnvägsområde* ett område som behövs för banan, banområdet, byggnaderna, anordningarna och skötseln av trafiken samt för all verksamhet som hänför sig till dessa och behövliga serviceområden för järnvägstrafik,

3) *serviceområde för järnvägstrafik* områden som behövs direkt för servicefunktionerna inom järnvägstrafiken,

4) *frisiktsområde* ett sådant område i en plankorsning som är fritt från hinder som skymmer sikten mot banan,

5) *biområde* ett marktäktsområde eller en placeringsplats för marksubstanser som behövs för banhållningen eller ett område som reserverats för anordningar som behövs för banhållningen,

6) *skyddsområde* ett sådant område utanför järnvägsområdet som behövs för att främja en trygg användning av banan,

7) *banhållning* planering, förvärv, byggande, förvaltning och underhåll av en järnväg och fast egendom som hänför sig till den,

8) *byggande av järnväg* anläggande av ny järnväg och förbättring av en befintlig järnväg,

9) *bannät* statsägda järnvägar som förvaltas av Trafikledsverket och sådana privata spår-
anläggningar som hör till tillämpningsområdet för lagen samt med *TEN-nätet* de järnvägar som hör till ett sådant stamnät eller övergripande nät som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1315/2013 om unionens riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätet och om upphävande av beslut nr 661/2010/EU,

10) *privat spår-
anläggning* en till statens bannät ansluten järnväg som inte är statsägd och inte förvaltas av Trafikledsverket,

11) *väg* enskilda vägar enligt lagen om enskilda vägar (560/2018) samt andra enskilda vägar, landsvägar enligt lagen om trafiksystem och landsvägar (503/2005) och gator enligt markanvändnings- och bygglagen (132/1999),

12) *väghållare* sådana vägdelägare som avses i lagen om enskilda vägar gemensamt eller ett väglag, då ett sådant har bildats, eller en fastighetsägare eller den myndighet som avses i 11 § 1 och 2 mom. i lagen om trafiksystem och landsvägar eller kommunen i egenskap av ansvarig för gatuhållningen i enlighet med markanvändnings- och bygglagen,

13) *trafikanordning* trafikljus, vägmärken, avstängnings- och varningsanordningar samt vägmarkeringar,

14) *bannätsförvaltare* Trafikledsverket samt förvaltare av sådana privata spår-
anläggningar som omfattas av lagens tillämpningsområde.

Med en fastighet jämställs vid tillämpningen av denna lag även ett outbrutet område och fastigheters samfällda område.

5 §

Allmänna krav på banhållning

Bannätet ska utvecklas och underhållas och investeringar ska göras i syfte att främja

1) målen för den riksomfattande trafiksystemplanen,

2) uppnåendet av de riksomfattande målen för områdesanvändningen och utvecklingen av områdena samt i samband med planeringen av markanvändningen målsättningarna för samhällsstrukturen och miljön och en ekonomisk områdes- och samhällsstruktural,

3) minskning av trafikutsläppen, och

4) möjligheterna att utnyttja data och digitalisering, automatisering av trafiken och förutsättningarna för utveckling av transportservicen.

Järnvägarna ska med beaktande av deras trafikmässiga betydelse planeras, byggas och underhållas så att

1) bannätet erbjuder förbindelser för trygg och fungerande trafik och transporter mellan olika regioner i landet med beaktande av tillgängliga förbindelser, olika befolkningsgruppers trafikbehov och olika näringsgrenars transportbehov,

2) bannätet skapar förutsättningar för utveckling av en miljö med många aktörer så att de som bedriver järnvägstrafik har likvärdiga förutsättningar att tillhandahålla tjänster på bannätet,

3) de olägenheter som bannätet och järnvägstrafiken förorsakar miljön blir så små som möjligt och att naturresurserna används sparsamt,

4) banhållningen inte leder till att någon tillfogas större skada eller olägenhet än behövt,

5) järnvägarna trafikmässigt och tekniskt är så funktionella som möjligt, att de från järnvägstrafikens och den övriga trafikens synpunkt är så säkra som möjligt och att syftet med dem uppnås så förmånligt som möjligt,

6) den gällande och planerade markanvändningen beaktas,

7) uppgifterna om järnvägarna och deras underhåll är uppdaterade och tillgängliga, och

8) järnvägarna och den digitala infrastrukturen i anslutning till dem är kompatibla med det övriga trafiknätet och den digitala infrastrukturen i anslutning till det.

Järnvägar ska byggas när ett allmänt trafikrelaterat behov eller säkerheten så kräver eller för att avlägsna eller minska olägenheter av trafiken eller om markanvändningen så kräver. En ny järnväg kan byggas om det existerande bannätet inte längre svarar mot trafikens eller områdesanvändningens behov och om dessa behov inte kan tillfredsställas ändamålsenligt eller olägenheterna av trafiken inte kan avlägsnas eller i tillräcklig utsträckning minskas genom att ett banavsnitt förbättras eller trafiksystemet utvecklas i något annat avseende. En järnväg får inte byggas i strid med en plan med rättsverkningar.

Transport- och kommunikationsverket får med tanke på de krav som avses i 2 mom. meddela föreskrifter om banstrukturen och utrustningen samt om användningen av trafikordningar vid plankorsningar.

7 §

Bannätsförvaltare och kostnaderna för banhållningen

Trafikledsverket är bannätsförvaltare och banhållare för det statsägda bannätet som det förvaltar. Staten svarar för kostnaderna för banhållningen på det statsägda bannätet. Andra intressenter kan ta del i kostnaderna för banhållningen på bannätet med stöd av avtal med Trafikledsverket, om banhållningen sköts så att den till sin kvalitet eller omfattning håller en högre standard än vad den allmänna trafiken kräver eller om någon drar särskild nytta av de åtgärder som vidtas eller om det finns någon annan särskild orsak för deltagandet.

Järnvägsägaren eller den som förvaltar järnvägen är förvaltare och banhållare för en privat spåranläggning. Förvaltaren för en privat spåranläggning svarar för kostnaderna för banhållningen på den privata spåranläggningen.

Statens bannät underhålls och byggs ut samt andra åtgärder som hänför sig till banhållningen vidtas i den utsträckning som statliga budgetanslag och övrig finansiering tillåter. Bestämmelser om den övriga finansieringen av banhållningen utfärdas särskilt.

För att säkerställa att trafiksystemet fungerar och för att genomföra lagens syften kan bannätsförvaltaren av särskilda skäl och i enlighet med ett avtal delta i kostnaderna för någon annan sådan åtgärd som hänför sig till bannätsförvaltarens uppgifter än byggandet och underhållet av en järnväg.

8 §

Allmänt om planering av järnväg

Utredningsplaner och järnvägsplaner gäller projekt för byggande av järnvägar så som föreskrivs i detta kapitel.

När planer görs upp ska bannätsförvaltaren samarbeta med landskapsförbunden, kommunerna och närings-, trafik- och miljöcentralerna samt övriga myndigheter. Planeringen ska grunda sig på behov av att utveckla järnvägarna, på de riksomfattande målen för områdesanvändningen, på den riksomfattande trafiksystemplanen, på den regionala trafiksystemplaneringen och på den övriga områdesplaneringen.

8 a §

Projektbedömning

Trafikledsverket ska göra en projektbedömning av sådana utredningsplaner och järnvägsplaner som gäller viktiga järnvägsprojekt. Trafikledsverket ska göra en projektbedömning också för sådana lösningar i en järnvägsplan som genomförs stegvis och som gäller ett viktigt järnvägsprojekt.

Projektbedömningen ska innehålla en beskrivning av projektets utgångspunkter och konsekvenser, en lönsamhetskalkyl samt en bedömning av och slutsatser om genomförbarheten. Som en del av projektbedömningen ska det dessutom läggas fram en plan över genomförandet av och innehållet i uppföljningen och utvärderingen av projektet.

9 §

Rätt till utredning

När bannätsförvaltaren har beslutat att inleda utarbetandet av en utredningsplan eller en järnvägsplan har den rätt att utföra utredningsarbeten på en fastighet som hör till planeringsområdet. För detta ändamål får på den fastighet som avses i denna paragraf utföras mätning, utmärkning i terrängen, kartläggning eller markundersökning eller andra förbärande åtgärder. I samband med utredningsarbeten får ingrepp i annans rätt inte göras i högre grad än vad som är nödvändigt för att uppnå resultat av utredningen, och ägaren eller rättsinnehavaren får inte orsakas onödiga störningar.

När en plan utarbetas och utredningar som har samband med den inleds ska kommunen underrättas om det. Dessutom ska genom kungörelse eller på annat lämpligt sätt de personer underrättas som nämns i 22 § 1 mom., och dessa har rätt att vara närvarande vid utredningarna och att framföra sin åsikt i saken.

12 §

Utredningsplanens innehåll

En utredningsplan ska innehålla en utredning av behovet av att bygga en järnväg eller utveckla bannätet samt av de alternativ som granskats, de grundläggande trafiklösningarna och tekniska lösningarna för banan, järnvägsområdets ungefärliga läge samt en bedömning av verkningarna av järnvägsområdet och järnvägstrafiken, såsom verkningar på väg- och trafikförhållandena, trafiksäkerheten, markanvändningen, fastighetsstrukturen och miljön samt på människors hälsa, levnadsförhållanden och trivsel. Möjligheterna att avlägsna eller lindra menliga verkningar samt en preliminär kostnadskalkyl ska dessutom presenteras i planen.

Utredningsplanen ska innehålla en redogörelse för hur målen för den riksomfattande trafiksystemplanen och den regionala trafiksystemplaneringen enligt lagen om trafiksys-

tem och landsvägar har beaktats. I utredningsplaner utarbetade av Trafikledsverket ska det också ingå en sådan projektbedömning som avses i 8 a §.

13 §

Utredningsplanens rättsverkningar

Utredningsplanen tjänar till ledning vid utarbetandet av en järnvägsplan. När beslutet om godkännande av utredningsplanen har delgetts och vunnit laga kraft ska det vid behandlingen av en ansökan om tillstånd att uppföra en byggnad ses till att genomförandet av utredningsplanen inte försvåras, om tillstånd beviljas. Om det i övrigt finns förutsättningar för att bevilja bygglov ska tillstånd beviljas, om förvägrande av tillstånd skulle orsaka sökanden betydande olägenhet och bannätsförvaltaren inte löser in området eller betalar ersättning för olägenheten (*villkorlig bygginskränkning*).

En bygginskränkning gäller till dess beslutet om godkännande av utredningsplanen har förfallit i enlighet med 26 § 1 eller 2 mom.

15 §

Järnvägsplanens innehåll

I en järnvägsplan för byggande av järnväg ska järnvägen och dess läge, användning för olika ändamål, höjdläge, tvärsektion och torrläggning anges så att verkningarna kan bedömas tillräckligt och järnvägen märkas ut i terrängen. I järnvägsplanen anges de planerade planskilda korsningarna, plankorsningarna och trafikförbindelserna. Till planen ska fogas en bedömning av järnvägens verkningar samt i den anges de åtgärder som behövs för att avlägsna eller minska de menliga verkningar som byggandet av banan eller järnvägstrafiken medför.

I järnvägsplanen ska om möjligt ägandeförhållandena beträffande marken beaktas. Av planen ska framgå banans skyddsområden enligt 37 § 1 mom. och plankorsningarnas frisksiktsområden enligt 38 § 1 mom. samt huruvida mark reserveras för framtida breddning av banan. Till planen ska fogas en uppskattning av kostnaderna för byggandet av järnvägen.

Om en järnväg byggs på en ny plats och den tidigare järnvägen för den gamla sträckningens vidkommande bibehålls som järnväg eller kommer att användas för andra banhållningsändamål, ska bestämmelser om detta ingå i järnvägsplanen.

Järnvägsplanen ska innehålla en utredning om hur man i den beaktat målen för den riksomfattande trafiksystemplan och den regionala trafiksystemplanering som avses i lagen om trafiksystem och landsvägar. En sådan utredning behövs emellertid inte om järnvägsplanen är baserad på en utredningsplan som vunnit laga kraft och i vilken det ingår en tillräcklig utredning om hur man beaktat målen för den riksomfattande trafiksystemplanen och den regionala trafiksystemplaneringen. I järnvägsplaner utarbetade av Trafikledsverket ska också ingå en sådan projektbedömning som avses i 8 a §.

18 §

Avlägsnande av plankorsningar

I syfte att förbättra väg- och järnvägstrafikens säkerhet eller effektivisera järnvägstrafiken kan det i en järnvägsplan anges att en plankorsning ska avlägsnas eller att plankorsningar ska regleras samt anges begränsningar i fråga om användningen av plankorsningar samt anges system eller anordningar som hänför sig till plankorsningarnas säkerhet. Om det i en järnvägsplan anges att en plankorsning ska avlägsnas, ska arrangemangen för en ny trafikförbindelse anges i järnvägsplanen. Bannätsförvaltaren anlägger den nya väg och plankorsning som behövs eller utverkar rätt till en väg som redan finns.

Bannätsförvaltaren får avlägsna en sådan plankorsning på en enskild väg som enligt järnvägsplanen ska avlägsnas, när en godkänd ersättande trafikförbindelse i enlighet med planen har ordnats.

Bannätsförvaltaren avlägsnar en plankorsning som strider mot detaljplanen, när en godkänd ersättande trafikförbindelse har byggts och ett gatuhållningsbeslut har fattats. Om plankorsningen i fråga används allmänt för trafik, ska bannätsförvaltaren på förhand genom en kungörelse informera om att plankorsningen kommer att avlägsnas.

Om användningen av en plankorsning på en enskild väg medför omedelbar fara för väg- eller järnvägstrafikens säkerhet, kan Trafikledsverket besluta att väghållaren för att avvärja faran ska göra behövliga ändringar av plankorsningen eller den del av vägen som leder till korsningen eller besluta att plankorsningen ska stängas, avlägsnas eller flyttas, eller fastställa begränsningar för fordonstrafiken i plankorsningen. Trafikledsverket ska i god tid på förhand underrätta väghållaren om en ändring som avses i detta moment. Om väghållaren försummar de skyldigheter som anges i beslutet, får Trafikledsverket utföra eller låta utföra de behövliga åtgärderna på väghållarens bekostnad, samt trots det som föreskrivs i 51 § 2 mom. i vägtrafiklagen (267/1981) sätta upp en trafikanordning som begränsar trafiken i plankorsningen. Anordnandet av behövliga ersättande trafikförbindelser som föranleds av ändring, flytt eller avlägsnande av en plankorsning och därmed förknippade ersättningsfrågor behandlas vid den vägförrättning för en enskild väg som Trafikledsverket ska ansöka om efter att ha meddelat sitt beslut.

22 §

Växelverkan

När en utredningsplan och en järnvägsplan utarbetas ska bannätsförvaltaren ge kommunen, fastighetsägare och övriga sakägare samt de vars boende, arbete eller övriga förhållanden kan påverkas av planen möjlighet att delta i beredningen av planen, bedöma verkningarna av planen och skriftligen eller muntligen framföra sin åsikt i saken.

Innan planen godkänns ska de i 1 mom. avsedda intressenterna ges tillfälle att göra en anmärkning med anledning av planen. Kommunen ska i detta syfte hålla utredningsplanen och järnvägsplanen offentligt framlagda i 30 dagar. Anmärkningarna mot planen ska ges in till kommunen före utgången av den tid under vilken planen är framlagd. Kommunen ska lämna bannätsförvaltaren sitt utlåtande om den plan som varit framlagd och om anmärkningarna mot den samt de anmärkningsskrifter som lämnats in. Kommunen ska på det sätt som kommunala tillkännagivanden ska kungöras i kommunen i fråga kungöra framläggandet av planen samt på vilket sätt och inom vilken tid anmärkningar kan göras. Tillkännagivandet ska alltid publiceras i minst en tidning med allmän spridning inom det område som påverkas. Bannätsförvaltaren ska sända ett skriftligt meddelande om att planen lagts fram till de ägare och innehavare av fastigheter inom planens verkningsområde som är bosatta i en annan kommun och som nämns i handlingarna eller annars är kända.

Bannätsförvaltaren ska meddela sitt motiverade ställningstagande till de anmärkningar som gjorts mot planen. Den ska underrätta kommunerna inom området om sitt ställningstagande och även dem som gjort anmärkningar och som skriftligen har bett om att bli underrättade och samtidigt uppgett sin adress. Bannätsförvaltarens motiverade ställningstagande meddelas i det beslut som gäller godkännandet av planen.

Bannätsförvaltaren ska begära utlåtande om utredningsplanen och järnvägsplanen av de närings-, trafik- och miljöcentraler, landskapsförbund och kommuner vars område planen gäller och på vars område verkningar av planen i övrigt visar sig. Bannätsförvaltaren ska begära utlåtande också av andra myndigheter, om det behövs för beslutsprövningen. Den ska lägga fram sitt motiverade ställningstagande till de utlåtanden som lämnats om planen.

Om en järnvägsplan som varit offentligt framlagd behöver ändras och ändringens verkningar bedöms vara obetydliga, kan ett enklare förfarande iakttas än vad som föreskrivs i 2–4 mom.

Närmare bestämmelser om förfarandet för växelverkan utfärdas genom förordning av statsrådet.

22 a §

Förhandsöverläggning

Medan en utredningsplan och en järnvägsplan utarbetas och innan planen lämnas för godkännande ska Transport- och kommunikationsverket på statens eller någon annan bannätsförvaltares eller en myndighets begäran ordna en förhandsöverläggning. Verket kan också ordna en förhandsöverläggning på eget initiativ. En förhandsöverläggning ska ordnas inom rimlig tid efter det att begäran framfördes. Förhandsöverläggningen har till syfte att främja hanteringen av de utrednings- och utvärderingsförfaranden som krävs för planen, informationsutbytet mellan bannätsförvaltaren, Transport- och kommunikationsverket, som är godkännande myndighet för planen, och andra myndigheter samt att förbättra utredningarnas och handlingarnas kvalitet och tillgänglighet och skapa smidigare förfaranden.

22 b §

Framställning om godkännande av en utredningsplan och en järnvägsplan

Bannätsförvaltaren lämnar framställning om godkännande av den utredningsplan som avses i 11 § och den järnvägsplan som avses i 14 och 20 § till Transport- och kommunikationsverket. En framställning om godkännande av en järnvägsplan som gäller nedläggning av en järnväg enligt 79 § lämnas till kommunikationsministeriet.

Den framställning om godkännande som gäller en utredningsplan ska innehålla de uppgifter, utredningar och handlingar enligt 9, 10, 12, 22 och 24 § som behövs för den prövning som gäller godkännandet av planen.

Den framställning om godkännande som gäller en järnvägsplan ska innehålla de uppgifter, utredningar och handlingar enligt 9, 10, 15, 16, 18, 20, 22, 23, 24, 37 och 38 § som behövs för den prövning som gäller godkännandet av planen.

Framställningen om godkännandet och det material om planen som utgör grunden för framställningen ska lämnas till Transport- och kommunikationsverket och i de fall som avses i 79 § till kommunikationsministeriet i skriftlig och elektronisk form.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om innehållet i framställningen om godkännande av en utredningsplan och en järnvägsplan.

25 §

Ändring av och mindre undantag från planerna

Om en godkänd utredningsplan eller järnvägsplan behöver ändras ska det göras i enlighet med vad som i denna lag och med stöd av den föreskrivs om nya utredningsplaner och järnvägsplaner.

Från en godkänd järnvägsplan får avvika utan att den behöver ändras, om avvikelserna har ringa verkningar och bannätsförvaltaren i samband med byggandet av järnvägen prövar att avvikelserna är behövliga och ändamålsenliga.

25 a §

Järnvägsplaner som berör plankorsningar

Utöver Trafikledsverket kan närings-, trafik- och miljöcentralen utarbeta sådana järnvägsplaner som gäller plankorsningar och som avses i 20 § 2 mom. och på centralen tillämpas i detta sammanhang vad som i detta kapitel föreskrivs om bannätsförvaltaren.

26 §

Planernas giltighetstid

Utarbetandet av en järnvägsplan ska inledas inom åtta år från utgången av det år under vilket godkännandet av utredningsplanen för projektet har vunnit laga kraft. Annars förfaller beslutet om godkännande av utredningsplanen. Transport- och kommunikationsverket kan på bannätsförvaltarens ansökan förlänga giltighetstiden för utredningsplanen med högst fyra år. Giltighetstiden kan förlängas endast om de villkor som föreskrivs i 10 och 12 § alltjämt uppfylls. Utarbetandet av en järnvägsplan anses ha blivit påbörjat när en underrättelse enligt 9 § 2 mom. har gjorts.

Beslutet om godkännande av en utredningsplan förfaller även till den del en järnvägsplan som har utarbetats enligt planen har godkänts och beslutet om godkännande har vunnit laga kraft.

En järnvägsplan ska godkännas inom fyra år efter det att den började utarbetas.

Beslutet om godkännande av en järnvägsplan förfaller, om arbetet på banan inte till någon del har påbörjats inom fyra år från utgången av det år under vilket järnvägsplanen har vunnit laga kraft. Transport- och kommunikationsverket kan på bannätsförvaltarens ansökan förlänga järnvägsplanens giltighetstid med högst fyra år och av särskilda skäl med ytterligare en period på högst fyra år. Tidsfristen kan förlängas endast om järnvägsplanen alltjämt uppfyller de villkor som föreskrivs i 10 och 15 §. Arbetet på banan anses ha blivit påbörjat när det område som behövs för järnvägsändamål har tagits i bannätsförvaltarens besittning i enlighet med 46 §.

27 §

Uppföljning och utvärdering

Trafikledsverket ska systematiskt följa banprojektets uppskattade och övriga verkningar och utnyttja resultaten av uppföljningen vid bedömningen av framtida projekts verkningar och vid valet av planeringslösningar.

Trafikledsverket kan av särskilda skäl besluta att det även ska göras en utvärdering av de järnvägsprojekt som avses i 8 a § 1 mom. och av vilka det har gjorts en projektbedömning. Trafikledsverket ska ansvara för utvärderingen. Utvärderingen ska innehålla en redogörelse för de tekniskekonomiska undantag som har gjorts från järnvägsplanen under genomförandet av banprojektet, för hur trafiken utvecklats och för de verkningar som är av betydelse för banprojektets lönsamhet och effekter.

28 §

Godkännande av planer

Kommunikationsministeriet godkänner järnvägsplaner som gäller nedläggning av en järnväg i andra fall än i samband med byggande av en järnväg. Övriga järnvägsplaner och utredningsplaner godkänns av Transport- och kommunikationsverket. Transport- och kommunikationsverket kan av särskilda skäl föra en plan till kommunikationsministeriet för godkännande.

28 a §

Tillstånd för byggande och flyttande av en plankorsning

Nya plankorsningar får byggas bara inom det bannät som inte hör till stomnätet och TEN-nätet. Av särskilda skäl får en ny plankorsning byggas på ett sådant banavsnitt inom stomnätet och TEN-nätet där banans högsta tillåtna hastighet permanent är högst 50 kilometer i timmen. En plankorsning inom stomnätet och TEN-nätet får flyttas, om flyttandet i betydande grad förbättrar säkerheten vid plankorsningen eller om det finns andra särskilda skäl till det.

För byggande eller flyttande av en sådan plankorsning som avses i 1 mom. på det statliga bannätet krävs tillstånd av Trafikledsverket. Tillståndet kan vid behov beviljas för viss tid. Trafikledsverket kan meddela tekniska föreskrifter om innehållet i tillståndsansökan. Väghållaren kan beviljas ett sådant tillstånd om det behövs för en nödvändig trafikförbindelse och säkerheten vid plankorsningen tryggas med hjälp av säkerhetsanordningar eller andra arrangemang. Tillstånd behövs inte om plankorsningen anges i en sådan godkänd vägplan som avses i lagen om trafiksystem och landsvägar.

Om användningen av en plankorsning ökar betydligt eller dess användningsändamål ändras, ska väghållaren hos Trafikledsverket ansöka om ett tillstånd som berättigar till den ökade eller ändrade användningen.

Trafikledsverket kan bevilja tillstånd för byggande av en tillfällig plankorsning för den tid arbete pågår eller då det finns andra särskilda skäl till det, om plankorsningen inte äventyrar trafiksäkerheten. På en tillfällig plankorsning tillämpas vad som föreskrivs i 28 b och 28 d §.

Trafikledsverket kan förena tillståndsbeslutet med villkor som gäller byggandet av plankorsningen eller en ny användningsform för den, underhåll eller avlägsnande av plankorsningen, eller en väg som ansluter till plankorsningen.

Innan ett tillstånd för plankorsning beviljas ska Trafikledsverket höra de järnvägsoperatörer som trafikerar banavsnittet i fråga.

28 b §

Byggande, ändring och underhåll av plankorsningar och anslutande vägar

Väghållaren ska bygga och underhålla det vägvagnsnitt som ansluter till en plankorsning, i enlighet med tillståndsbeslutet och på ett sådant sätt att det inte äventyrar väg- eller järnvägstrafikens säkerhet eller medför olägenhet för underhållet av banan. Väghållaren ska på egen bekostnad bygga plankorsningen och efter det att plankorsningens användning upphört på motsvarande sätt avlägsna plankorsningen. Bestämmelser om underhållet av plankorsningens betongplatta finns i 89 § 1 mom.

Väghållaren är skyldig att på egen bekostnad undanröja eller minska en sådan fara för trafiken eller olägenhet för banhållningen som orsakas av betydligt ökad eller ändrad användning av plankorsningen, genom att ändra vägen eller genomföra korsningsarrangemang.

Om väghållaren försummar sina skyldigheter enligt 1 eller 2 mom., får Trafikledsverket utföra eller låta utföra behövliga åtgärder på väghållarens bekostnad eller avbryta byggarbetet på det sätt som föreskrivs i viteslagen (1113/1990).

28 c §

Tillstånd att korsa en järnväg

Trafikledsverket kan bevilja tillstånd att vid en plankorsning korsa en järnväg med snöskoter eller något annat terrängfordon, dock endast på sådana banavsnitt som inte hör till

stomnätet och TEN-nätet. Av särskilda skäl kan tillstånd att korsa en järnväg i anslutning till en plankorsning inom stomnätet och TEN-nätet beviljas.

Tillstånd att korsa en järnväg får beviljas bara om det med hjälp av tillståndsvillkor säkerställs att användningen av terrängfordon inte skadar banan eller funktionen hos järnvägsområdets konstruktioner, inte medför olägenhet för banhållningen och inte äventyrar trafiksäkerheten. Ett tillstånd att korsa en järnväg kan vid behov beviljas för viss tid.

Trafikledsverket kan för viss tid bevilja polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet tillstånd att för övervakningsuppdrag i terrängen korsa en järnväg vid en plankorsning med snöskoter eller något annat terrängfordon också på andra banavsnitt än sådana som avses i 1 mom., på de villkor som anges närmare i tillståndet.

På sådana plankorsningar och tillstånd att korsa en järnväg som avses i denna paragraf tillämpas det som bestäms i 18 § 4 mom., 28 a § 3, 5 och 6 mom. och 28 b §.

28 d §

Återkallelse av tillstånd för plankorsning och tillstånd att korsa en järnväg

Trafikledsverket kan besluta att återkalla ett beviljat tillstånd om

1) plankorsningen eller det vägavsnitt som ansluter till den inte byggs eller underhålls på det sätt som föreskrivs i 28 b § och bristen eller försummelsen inte åtgärdas inom den tidsfrist som Trafikledsverket sätter ut, eller

2) väghållaren trots Trafikledsverkets uppmaning försummar sin skyldighet att enligt 28 a § 3 mom. ansöka om Trafikledsverket tillstånd för ökad eller ändrad användning av plankorsningen.

30 §

Begränsat underhåll av banavsnitt

Bannätsförvaltaren kan av särskilda skäl besluta att ett visst banavsnitt inte hålls i det skick som avses i 29 §.

31 §

Tillfälligt trafikförbud eller tillfällig begränsning av trafiken

Trafikledsverket kan för viss tid förbjuda eller begränsa trafiken på en bana eller en del av en bana, om banan är i ett sådant skick att det inte är tryggt att trafikera den eller om det finns risk för att järnvägstrafik skadar en bana som till följd av tjällossning eller regn eller av någon annan orsak har försvagats till sin konstruktion.

32 §

Tillfällig farväg

Om trafiken på en bana förhindras till följd av att banan rasat eller av någon annan överraskande orsak eller till följd av exceptionella naturförhållanden, har Trafikledsverket rätt att på annans mark ordna tillfällig farväg tills hindret har avlägsnats. Innan farvägen ordnas ska fastighetens ägare eller innehavare om möjligt ges tillfälle att bli hörd.

33 §

Brådskande banarbete

Finns det risk för att en järnväg skadas och trafiken på banan då förhindras till följd av att banan rasat eller av någon annan överraskande orsak eller till följd av exceptionella naturförhållanden, har Trafikledsverket rätt att på annans mark anlägga tillfälliga anlägg-

ningar, anordningar, diken, trummor eller vallar. Innan dessa börjar anläggas ska fastighetens ägare eller innehavare om möjligt ges tillfälle att bli hörd.

Om en anläggning, anordning eller vall enligt 1 mom. blir bestående på annans mark, ska Trafikledsverket utan dröjsmål inleda utarbetande av en järnvägsplan, om det inte är onödigt med stöd av 14 § 2 mom.

35 §

Banarbetens inverkan på plankorsningar

Om en väg skärs av på grund av att en järnväg ska byggas, ska bannätsförvaltaren på egen bekostnad utföra de arbeten och uppföra de anordningar som behövs för att dra vägen över järnvägsområdet.

Om förhållandena vid en plankorsning i samband med att en järnväg byggs försämras så att trafiksäkerheten äventyras eller om förhållandena då förändras så att de till väsentliga delar strider mot Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter, ska bannätsförvaltaren reparera den väg som ansluter till plankorsningen så att den stämmer överens med Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter eller motsvarar den tidigare vägen, eller avlägsna plankorsningen.

36 §

Att avtala om annat arbete på järnvägsområde och om placering av anläggningar och anordningar

På ett järnvägsområde får placeras andra ledningar, anläggningar och anordningar än sådana som anknyter till banhållningen och utföras annat arbete än sådant som anknyter till banhållningen genom att avtala om nyttjanderätten och utförandet av åtgärden med bannätsförvaltaren.

Bannätsförvaltaren kan ingå ett i 1 mom. avsett avtal om nyttjanderätten eller åtgärden inte orsakar fara för trafiken eller medför betydande olägenhet för banhållningen och om inte arbetet eller placeringen av anordningar annars kan ordnas på ett tillfredsställande sätt och till rimliga kostnader.

I avtalet enligt 1 mom. ska ingå villkor som gäller avvärjande av fara eller olägenhet. När avtalet gäller placering av en ledning, anläggning eller anordning på ett järnvägsområde ska det i avtalet också avtalas om uppförandet och underhållet av ledningen, anläggningen eller anordningen samt att dessa åtgärder hör till den som placerat och har nyttjanderätten till ledningen, anläggningen eller anordningen. I avtalet ska ingå ett villkor om skyldighet för den som placerat och har nyttjanderätten till ledningen, anläggningen eller anordningen att på egen bekostnad utföra de ändringar som bannätsförvaltaren kräver eller att flytta eller avlägsna ledningen, anläggningen eller anordningen om dess användning orsakar oförutsedd fara för trafiken eller medför betydande olägenhet för banhållningen.

Bestämmelserna i denna lag tillämpas på arbete på järnväg samt placering av ledningar, anläggningar och anordningar på ett järnvägsområde, om det inte i någon annan lag föreskrivs särskilt om rätten att genomföra åtgärden. Om åtgärden baserar sig på ett myndighetsbeslut med stöd av någon annan lag, ska bannätsförvaltaren och den som genomför åtgärden komma överens om tidpunkten och sättet för genomförandet.

37 §

Skyddsområde för järnväg

Järnvägens skyddsområde sträcker sig 30 meter från mittlinjen av banans spåranläggning eller, om det finns flera spåranläggningar, från mittlinjen av den yttersta spåranlägg-

ningen, om inte skyddsområdet av särskilda skäl minskas eller utvidgas till högst 50 meter i järnvägsplanen.

Om väg- eller järnvägstrafikens säkerhet så kräver har Trafikledsverket rätt att avlägsna växtlighet från skyddsområdet eller begränsa växtlighetens höjd. På skyddsområdet får det inte finnas byggnader, upplag, stängsel eller andra anläggningar eller anordningar, om de eller användningen av dem kan äventyra väg- eller järnvägstrafikens säkerhet eller medföra olägenhet för banhållningen.

38 §

Frisiktsområde för järnväg

Järnvägens frisiktsområde omfattar det område i en plankorsning som på grund av trafiksäkerheten ska vara fritt från hinder som skymmer sikten.

Trafikledsverket har rätt att på frisiktsområdet avlägsna växtlighet och naturhinder som skymmer sikten. På frisiktsområdet får det inte finnas sådana byggnader, upplag, stängsel eller andra anläggningar eller anordningar som kan äventyra trafiksäkerheten genom att skymma sikten.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om definitionen av frisiktsområde för järnväg. Bestämmelser om frisiktsområdet vid en plankorsning mellan en landsväg och en järnväg finns i 45 § i lagen om trafiksystem och landsvägar.

40 §

Behörighet att bevilja undantag

Trafikledsverket kan bevilja undantag från de förbud och begränsningar som anges i 37–39 §, om väg- och järnvägstrafikens säkerhet inte äventyras och banhållningen inte förorsakas olägenhet. Beslutet om undantag kan förenas med behövliga villkor.

41 §

Undantag från begränsningar

Det som föreskrivs i 37 och 38 § tillämpas inte om den växtlighet som avses i de paragraferna har planterats eller tagits under särskild omvårdnad eller om en byggnad, ett upplag, ett stängsel eller en annan anläggning eller anordning har uppförts innan nyttjanderätten till området har begränsats på det sätt som föreskrivs i de paragraferna.

Om växtlighet som avses i 1 mom. eller en byggnad, anläggning eller anordning äventyrar trafiksäkerheten eller medför olägenhet för banhållningen, kan Trafikledsverket besluta att de ska avlägsnas eller flyttas eller att de ska ändras på det sätt som krävs. Om ägaren inte vidtar åtgärden inom utsatt skälig tid har Trafikledsverket rätt att vidta den på egen bekostnad.

Bestämmelserna i 37 och 38 § samt i 1 och 2 mom. gäller inte en byggnad inom ett detaljplaneområde eller avlägsnande av växtlighet som med hänsyn till miljön är av särskild betydelse.

42 §

Förfarandet vid avlägsnande av växtlighet och naturhinder

Innan Trafikledsverket börjar avlägsna växtlighet som avses i 37 § 2 mom. eller 38 § 2 mom. eller naturhinder som avses i 38 § 2 mom. ska fastighetens ägare eller innehavare underrättas om detta eller saken kungöras i god tid innan åtgärden vidtas. Fastighetens ägare eller innehavare kan, om han så önskar, själv ombesörja åtgärden enligt anvisning av Trafikledsverket.

43 §

Järnvägsförrättning

De områden och rättigheter som behövs för banhållningsbehov löses in och de rättigheter som hänför sig till plankorsningar ändras vid en järnvägsförrättning. Vid inlösen och vid sådan ändring av rättigheter som hänför sig till plankorsningar iakttas lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977), nedan *inlösningslagen*, om inte något annat följer av denna lag. I fråga om rättande av fel i en järnvägsförrättning, korrigering av ett fel och framställning om återbrytande av förrättningen eller beslutet gäller i tillämpliga delar vad som i fastighetsbildningslagen (554/1995) föreskrivs om fastighetsförrättning.

En järnvägsförrättning kan verkställas utan gode män, om ingen av sakägarna vid järnvägsförrättningen kräver att gode män anlitas och förrättningen inte gäller ersättningar.

Ett ärende som gäller nedläggning av plankorsningar kan på ansökan av bannätsförvaltaren behandlas även vid en förrättning av enskild väg så som föreskrivs i lagen om enskilda vägar.

Om underhållet eller förbättringen av järnvägen har förändrat järnvägsområdets omfång, och ändringarna inte har behandlats vid en fastighetsförrättning, kan det för att utreda saken verkställas en järnvägsförrättning trots att det inte finns någon järnvägsplan. En sådan förrättning kan gälla endast sådana ändringar i ett järnvägsområde som har uppkommit före 2007. Trafikledsverket eller den fastighetsägare vars område ändringen gäller kan ansöka om järnvägsförrättning. Om järnvägsområdet till följd av ändringen har utvidgats över den gräns som tidigare bestämts för området, bestäms vid denna förrättning en ny gräns för järnvägsområdet, vid behov enligt Trafikledsverkets anvisning, och det tillskottsområde som uppkommit övergår i Trafikledsverket ägo efter det att förrättningen vunnit laga kraft. Vid förrättningen behandlas ersättningar för förluster som föranletts av en utvidgning eller någon annan ändring av järnvägsområdet samt andra behövliga frågor. Räntan på ersättningarna beräknas i enlighet med 69 § från den tidpunkt då järnvägsförrättningen avslutas och värdetidpunkten för ersättningen bestäms i enlighet med 67 §.

43 a §

Rätt att föra talan vid en järnvägsförrättning

Det som i detta kapitel bestäms om bannätsförvaltaren då denne ansöker om en järnvägsförrättning eller vägförrättning för en enskild väg eller för talan vid en järnvägsförrättning gäller också den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen när det är fråga om ärenden som berör bannätet.

44 §

Inledande av järnvägsförrättning

Bannätsförvaltaren har rätt att med stöd av 21 § 1 mom. ansöka om järnvägsförrättning när en godkänd järnvägsplan har vunnit laga kraft eller kan verkställas trots besvär eller på grundval av skriftligt samtycke som avses i 14 § 2 mom.

46 §

Besittningstagande

Det järnvägsområde och vägområde som anvisats i en järnvägsplan och de övriga områden som i järnvägsplanen anvisats bannätsförvaltaren samt de rättigheter som grundas i bannätsförvaltarens besittning vid en tidpunkt som fastställs vid en tillträdessyn i samband med järnvägsförrättningen. De områden som i en järnvägsplan anvisats för en

enskild väg tas i bannätsförvaltarens besittning för den tid vägen anläggs. I samband med besittningstagandet får bannätsförvaltaren rätt att använda områdena och utöva rättigheterna för de ändamål som anges i järnvägsplanen, trots andra rättigheter som hänför sig till fastigheten. Det besittningstagande som avses i detta moment kan också ske stegvis, i enlighet med bannätsförvaltarens anvisningar.

Om besittningstagandet medför förlust av bostad eller försämrad utkomst på grund av att idkande av näring eller utövande av yrke försvåras eller någon annan påföljd som avses i 57 § 2 mom. i inlösningslagen, kan inlösningskommissionen på yrkande av den som saken gäller bestämma att besittningstagandet till denna del får ske tidigast när en tidsperiod på högst tre månader, utsatt av kommissionen, har förflutit sedan förskottsersättning eller den ersättning som bestämts vid den första förrättningen har betalats till den som saken gäller.

Vid en sådan banförbättring som avses i 14 § 2 mom. och som bedöms ha ringa verkningar kan besittningstagandet ske enligt samtycke. Efter besittningstagandet ska bannätsförvaltaren dock utan dröjsmål ansöka om en järnvägsförrättning.

Om överenskommelse inte nås om att avlägsna eller flytta egendom från ett område som tagits i besittning, ska banhållaren för ägaren eller innehavaren av den egendom som ska avlägsnas sätta ut en skälig och med tanke på byggarbetet lämplig tidsfrist, efter vars utgång egendomen avlägsnas av banhållaren. Bannätsförvaltaren ska i sådana fall innan egendomen avlägsnas, om möjligt, underrätta egendomens ägare eller innehavare om detta.

Om byggnader, upplag eller anordningar eller träd, växande gröda eller annan växtlighet måste avlägsnas eller flyttas från ett område som har upplåtits eller ska upplåtas för bannätsförvaltaren, ska utöver den därigenom orsakade skadan eller olägenheten även de kostnader som sakägaren åsamkas på grund av avlägsnandet eller flyttningen ersättas.

46 a §

Överlåtelse av en enskild väg

En sådan enskild väg som avses i 46 § 1 mom. överläts till väghållaren vid den tidpunkt som bannätsförvaltaren bestämmer, efter det att det vid en järnvägsförrättning har fattats beslut om vägdelägarna och om hur ansvaret för vägens underhåll fördelas mellan delägarna. Detta är fallet även om förrättningen är föremål för ändringssökande. För att vägen ska kunna överlåtas är det möjligt att fatta ett temporärt beslut om vägdelägarna och om fördelningen av ansvaret för underhållet under den tid järnvägsförrättningen pågår.

47 §

Fastställande av föremålet för inlösen samt uppkomst av äganderätt till järnvägsområdet

I ett beslut om inlösen fastställs föremålet för inlösen enligt järnvägsplanen eller ett skriftligt samtycke enligt 14 § 2 mom., vid behov enligt bannätsförvaltarens anvisning. En mindre avvikelse från järnvägsplanen kan göras av särskilda skäl.

Ett område som fastställts som järnvägsområde övergår i bannätsförvaltarens ägo efter det att beslutet om inlösen har vunnit laga kraft.

Ett järnvägsområde som kommit i bannätsförvaltarens ägo ombildas till en inlösenhetsenhet. Ett sådant område kan med bannätsförvaltarens samtycke anslutas till en inlösenhetsenhet som redan tillhör bannätsförvaltaren eller som bildas för bannätsförvaltaren. För den som äger en privat spåranläggning bildas en annan fastighet.

Grundande av nyttjanderätt

Om en järnväg på en fastighets område byggs i en tunnel, på en bro eller på en damm eller på ett sådant område som i detaljplanen i första hand har anvisats för andra användningsändamål än som ett sådant trafikområde för järnvägar som avses i 83 § 3 mom. i markanvändnings- och bygglagen, grundas för bannätsförvaltaren i stället för äganderätt nyttjanderätt till järnvägsområdet enligt 3 § i inlösningslagen, på det sätt som bestäms i järnvägsplanen. Om järnvägen byggs över ett område som ligger inom en inlösningsenhet som inte ägs av bannätsförvaltaren och som fortfarande används för det ändamål för vilket det har inlösts, grundas för bannätsförvaltaren nyttjanderätt till järnvägsområdet enligt 3 § i inlösningslagen.

Efter det att beslutet om inlösen har vunnit laga kraft uppkommer för bannätsförvaltaren en sådan nyttjanderätt till ett biområde som motsvarar områdets användningsändamål.

Upphörande av rättigheter

När ett järnvägsområde övergår i bannätsförvaltarens ägo förfaller inteckningar, nyttjanderättigheter och övriga särskilda rättigheter som hänför sig till det järnvägsområde som löses in.

Om innehavaren av rättigheter enligt 1 mom. orsakas skada av att rättigheterna upphör, ska bannätsförvaltaren ersätta skadan.

Vid en järnvägsförrättning kan det dock beslutas om att en viss nyttjanderätt eller särskild rättighet hålls i kraft med bannätsförvaltarens samtycke, förutsatt att rättigheten och utövandet av den inte äventyrar trafiksäkerheten eller medför olägenhet för banhållningen och att ikrafthållandet inte heller äventyrar fastighetssystemets klarhet.

Rättigheter som hänför sig till plankorsningar upphör när en behövlig och ersättande vägförbindelse har ordnats och förrättningen för den ersättande vägrätten har vunnit laga kraft.

Utloppsdiken

För bannätsförvaltaren grundas servitutsrätt till ett område som i järnvägsplanen anvisats för utloppsdike.

Om överenskommelse om gemensam dikning inte nås vid en järnvägsförrättning eller om det annars finns särskilda skäl, kan dikningsfrågan överföras för behandling vid en dikningsförrättning enligt vattenlagen, vid vilken det vid behov kan göras mindre avvikelser från det läge för utloppsdiket som anges i järnvägsplanen.

Om ett utloppsdike efter det att det har lagts föranleder skada eller olägenhet och överenskommelse inte nås om ersättningarna, behandlas ärendet i enlighet med vattenlagen.

Behandling av inlösen vid två förrättningar

Utöver vad som föreskrivs i 20 § i inlösningslagen kan förrättningsingenjören på framställning av bannätsförvaltaren dela upp de ärenden som gäller inlösen av områden eller en plankorsning enligt förrättningsförordnandet för behandling vid två särskilda järnvägsförrättningar, om det på grund av antalet eller arten av de ärenden som ska avgöras eller av andra orsaker är ändamålsenligt.

Om inlösen eller ett plankorsningsärende i enlighet med 1 mom. behandlas vid två särskilda förrättningar, ska förrättningsingenjören efter det att den första förrättningen avslutats utan särskild ansökan fortsätta med inlösen vid en ny förrättning, när behandlingen av ärendena så kräver. Förutom förrättningsärenden som inte avgjorts ska vid denna förrättning behandlas och avgöras även de ärenden som gäller sådana ändringar i föremålet för inlösen som görs efter det att den tidigare förrättningen avslutats.

55 §

Ersättningar vid ägoregleringar

Vid ägoreglering värderas ett område som överförs från en fastighet till en annan separat med hänsyn till den överlåtande och den mottagande fastigheten. Om värdena avviker från varandra ska bannätsförvaltaren åläggas att ersätta skillnaden, om inte något annat följer av 69 § 2 mom.

57 §

Utvidgning av inlösen

Om användningen av en fastighet eller en del av en fastighet orsakas betydande olägenhet på grund av splittring av ägorna, minskad ägoareal, ändrade vägrätter eller förbud enligt 37 eller 38 § som orsakas av ett järnvägsområde eller av någon annan därmed jämförbar orsak, och olägenheten inte kan avlägsnas eller väsentligen lindras genom ägoregleringar, har fastighetens ägare rätt att kräva att bannätsförvaltaren löser in fastigheten eller en del av den, om fastighetsägaren inte önskar ersättning för olägenheten. Om byggandet av en järnväg annars orsakar betydande skada eller olägenhet för användningen av en fastighet eller en del av en fastighet, har fastighetens ägare rätt att i stället för ersättning kräva att bannätsförvaltaren löser in fastigheten eller en del av den. Bannätsförvaltaren har rätt att lösa in fastigheten eller en del av den, om ersättningen för olägenhet eller skadeståndet skulle vara betydande i jämförelse med värdet på fastigheten eller fastighetsdelen.

I järnvägsplanen kan bannätsförvaltaren ges rätt att lösa in en fastighet eller en del av den, om kostnaderna för att undanröja eller minska de skadliga verkningar som järnvägen medför för fastigheten eller en del av den, eller kostnaderna för att ordna en ny trafikförbindelse i stället för den förbindelse som järnvägen skär av, skulle vara betydande i jämförelse med värdet på fastigheten eller fastighetsdelen. Av järnvägsplanen ska det i detta fall framgå hur stora kostnaderna för undanröjandet eller minskandet av de skadliga verkningarna eller för anordnandet av en ny trafikförbindelse är i jämförelse med värdet på fastigheten eller fastighetsdelen.

Av de fastigheter eller fastighetsdelar som löses in med stöd av 1 eller 2 mom. kan det, med iakttagande av 49 a § 1 mom. i inlösningslagen, bildas en eller flera inlösningsenheter som är separata från järnvägsområdet.

58 §

Utvidgning av inlösen inom detaljplaneområde

Då en järnväg byggs på ett område som enligt 83 § 4 mom. i markanvändnings- och bygglagen anvisats som trafikområde för järnväg, är bannätsförvaltaren skyldig att lösa in fastigheten eller en del av den till gränsen för trafikområdet enligt detaljplanen, om fastighetens ägare yrkar på detta vid järnvägsförrättningen. Bannätsförvaltaren har även rätt att lösa in en fastighet av det nämnda slaget eller en del av den till områdets gräns. Beträffande bildandet av en inlösningsenhet gäller 57 § 3 mom.

Om en sådan ändring av en detaljplan som kan inverka på den inlösningsrätt eller inlösningskyldighet som nämns i 1 mom. har väckts eller om ett ärende som gäller inlösen av

området har väckts med stöd av markanvändnings- och bygglagen, får det vid en järnvägsförrättning inte beslutas om inlösen förrän avgörandet av detaljplaneändringen har vunnit laga kraft eller ärendet angående inlösen av området inte längre är anhängigt med stöd av markanvändnings- och bygglagen. Vid behov kan ärendet avskiljas för behandling vid en separat förrättning.

59 §

Reglering av enskilda vägar

Vid en järnvägsförrättning ska sådana regleringar av vägar och vägrätter företas som behövs med hänsyn till byggandet av ett järnvägsområde eller på grund av bestämmelser eller förbud som hänför sig till plankorsningar. Vid förrättningen behandlas och avgörs också övriga ärenden som ska behandlas vid en förrättning av enskild väg enligt lagen om enskilda vägar.

Vägförbindelser till enskilda vägar samt vägrätter kan regleras vid en sådan lokal förrättning av enskild väg som avses i 76 § i lagen om enskilda vägar och som kan verkställas på bannätsförvaltarens begäran utan särskild ansökan när en järnvägsförrättning pågår. Vid den lokala förrättningen av enskild väg behandlas då också ersättningar enligt 62 §, och på den lokala förrättningen av enskild väg tillämpas också 82 § i inlösningslagen.

60 §

Avtal om ersättning

Sakägarna kan avtala om inlösningsersättningar. Avtalet underställs inte inlösningskommissionen för fastställelse på det sätt som avses i 40 § 2 mom. i inlösningslagen. Avtalet om ersättningar binder också den på vilken sakägarens rätt till fastigheten övergår.

Ett järnvägsområde som genom överlåtelse kommit i bannätsförvaltarens ägo ombildas till en inlösningsenhet. Ett sådant område kan anslutas till en inlösningsenhet som redan tillhör bannätsförvaltaren eller som ska bildas för bannätsförvaltaren. I fråga om upphörande av inteckningar och övriga särskilda rättigheter som hänför sig till området gäller vad som föreskrivs i 49 §.

Om innehavaren av rättigheter enligt 2 mom. orsakas skada av att rättigheterna förfaller, ska bannätsförvaltaren ersätta skadan. Om överenskommelse om ersättningen inte nås, bestäms om saken vid en järnvägsförrättning.

61 §

Ersättning för skydds- och frisiktsområden

Om användningen av en fastighet orsakas skada eller betydande olägenhet av att ägarens rätt begränsas på det sätt som avses i 37–39 § inom ett område vars användning inte tidigare har begränsats på motsvarande sätt, är bannätsförvaltaren skyldig att ersätta skadan eller olägenheten.

Om fastighetens ägare orsakas skada av att egendom avlägsnas från skydds- eller frisiktsområdet med stöd av 37 eller 38 §, har ägaren rätt att få ersättning för skadan av bannätsförvaltaren. Ägaren har rätt att få ersättning av bannätsförvaltaren för kostnader som föranleds av avlägsnande eller flyttande av egendom eller utförande av ändringar enligt 41 § 2 mom.

63 §

Ersättning för utredningsarbete och för vissa andra åtgärder

Om en fastighet orsakas skada eller olägenhet genom en åtgärd som vidtagits med stöd av 9 § 1 mom., genom att en tillfällig farväg enligt 32 § ordnas eller nyttjas eller genom brådsakande banarbete enligt 33 §, är fastighetens ägare berättigad till ersättning av bannätsförvaltaren.

65 §

Övriga ersättningar och järnvägsförrättning som gäller ersättningar

Om en järnväg orsakar en fastighet någon annan skada eller olägenhet än vad som avses i detta kapitel, är fastighetens ägare berättigad till ersättning av bannätsförvaltaren. Då skadan eller olägenheten är betydande, har fastighetens ägare rätt att kräva att bannätsförvaltaren löser in fastigheten eller en del av den, om fastighetsägaren inte önskar ersättning för sin förlust. Om överenskommelse om ersättningen eller inlösningen inte nås, ska frågan avgöras vid en järnvägsförrättning.

Om en ersättnings- eller inlösningsfråga som följer av denna lag tas till behandling i annat fall än vid en järnvägsförrättning eller om ersättningen kan bestämmas först sedan järnvägsförrättningen har avslutats och överenskommelse inte nåtts om ersättningarna, ska ersättningsfrågan avgöras vid en järnvägsförrättning.

Den i 1 och 2 mom. nämnda järnvägsförrättningen kan företas på ansökan av bannätsförvaltaren eller den som yrkar på ersättning.

69 §

Utbetalning av ersättning samt ränta

De förskottsersättningar och slutliga ersättningar som bannätsförvaltaren ålagts att betala, jämte sex procents årlig ränta, ska betalas inom tre månader räknat från den tidpunkt då ersättningarna bestämdes. Vid dröjsmål med betalningen av ersättning ska på denna betalas en årlig dröjsmålsränta enligt den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).

Vid ägoreglering är mottagaren av ett område skyldig att till bannätsförvaltaren betala en ersättning för området till den del som ersättningen inte kan dras av från de betalningar som bannätsförvaltaren påförts, och överlåtaren av området får en ersättning av bannätsförvaltaren för det överlåtna området. På de ersättningar som avses i detta moment tillämpas vad som i 1 mom. föreskrivs om beräkning av ränta och utbetalning av ersättning.

Den årliga räntan på sex procent enligt 1 mom. beräknas från besittningstagandet enligt 46 §, om inte annat överenskoms när det gäller besittningstagande enligt 46 § 3 mom., samt i de fall som nämns i 65 § från tidpunkten för slutsammanträdet i samband med järnvägsförrättningen. Ränta på den ersättning som bestämts på grund av ägoreglering beräknas från den tidpunkt som vid förrättningen har bestämts för besittningstagande av områdena.

Ersättningar som bannätsförvaltaren ålagts att betala vid banförrättning och vid vägförrättning för en enskild väg enligt 43 § 3 mom. samt ovan i 2 mom. avsedda ersättningar för ägoreglering till överlåtaren av ett område betalas av närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter. Ersättningar som gäller en privat spåranläggning betalas av den som äger järnvägen eller har den i besittning.

70 §

Deponering av ersättning som är stridig

Om bannätsförvaltaren anför besvär över ersättningar som bestämts vid en järnvägsförrättning får den del av ersättningen som bestridits deponeras. På deponeringen tillämpas i övrigt det som föreskrivs i 52 § 2 och 3 mom. och 70 § i inlösningslagen.

71 §

Tvångsverkställighet i särskilda fall

På en ersättning som har bestämts vid en järnvägsförrättning och som sakägaren ska betala till bannätsförvaltaren samt på egendom som till följd av ägoreglering har bytts ut tillämpas 288 § i fastighetsbildningslagen.

72 §

Panträtsinnehavares rätt till ersättning

Om innehavaren av panträtt har förlorat sin fordran helt eller delvis på grund av att ersättningen inte har deponerats, till följd av att den ersättningsberättigade har avstått från ersättningen eller till följd av att en uppenbarligen för låg ersättning har avtalats, har innehavaren rätt att av bannätsförvaltaren få ersättning för skadan.

Om en fastighet mot vilken panträtt riktar sig löses in helt och hållet, ska det bestämmas att den ersättning för föremål som ska betalas till följd av inlösningslagen ska deponeras. I övrigt gäller i fråga om deponering 49 § 2–4 mom. i inlösningslagen.

73 §

Obetydliga ersättningar

Om det totala belopp som inlösningskommissionen har bestämt att bannätsförvaltaren ska betala till en och samma sakägare inte överstiger 20 euro, behöver beloppet inte betalas eller deponeras.

74 §

Ersättningsfria överlåtelse

Staten har inte rätt att av Trafikledsverket få ersättningar enligt denna lag. Affärsverk enligt lagen om statliga affärsverk (1062/2010) har dock rätt att få ersättningar. Statsrådet kan av särskilda skäl fatta ett annat beslut om statens rätt till ersättning.

75 §

Kostnaderna för järnvägsförrättning

Bannätsförvaltaren svarar för förrättningskostnaderna vid en järnvägsförrättning. Vid en järnvägsförrättning enligt 65 § ska förrättningskostnaderna helt eller delvis påföras den som framställt yrkandet, om yrkandet har varit uppenbart ogrundat.

78 §

Nedläggning av järnväg i samband med byggande av järnväg

Om en järnväg i samband med byggande av en järnväg har fått en ny sträckning och det i järnvägsplanen inte har bestämts att banan med den tidigare sträckningen kvarstår som järnväg, läggs den till denna del ned som järnväg med stöd av en järnvägsplan som god-

känts av Transport- och kommunikationsverket. Trafikledsverket får trots detta använda det tidigare järnvägsområdet för andra banhållningsbehov, om det bestäms så i järnvägsplanen.

79 §

Nedläggning av järnväg i andra sammanhang

Kommunikationsministeriet kan lägga ned en järnväg med stöd av en järnvägsplan som beretts av Trafikledsverket, om

- 1) järnvägen inte längre används för bedrivande av järnvägstrafik, banhållningsrelaterad trafik eller trafikens övriga behov,
- 2) användning enligt 1 punkten inte kan förutses i fråga om järnvägen,
- 3) det inte finns användning för järnvägen som privat spåranläggning, och
- 4) tillgängligheten till området samt transportbehoven har tryggats på något annat sätt.

Kommunikationsministeriet kan dessutom dra in en järnväg med stöd av en järnvägsplan som beretts av Trafikledsverket, om trafiken på järnvägen är obetydlig och det inte är ekonomiskt lönsamt att med statens medel hålla järnvägen i ett tryggt skick för trafik så som avses i 29 eller 30 § och om tillgängligheten till området samt transportbehoven har tryggats på något annat sätt.

Kommunikationsministeriet ska innan ett beslut enligt denna paragraf fattas vid behov höra de ministerier, landskapsförbund och kommuner som saken gäller.

80 §

Överlåtelse av järnvägsområde i samband med nedläggning av järnväg

Trafikledsverket överlåter ett järnvägsområde med stöd av ett beslut som avses i 78 eller 79 §, om det inte är motiverat att verket fortsätter att förvalta området. Vid överlåtelse av områden följs det förfarande som föreskrivs i lagen om rätt att överlåta statlig fastighetsförmögenhet (973/2002).

I en järnvägsplan som gäller nedläggning av en järnväg kan man besluta att utan ersättning avstå från ett järnvägsområde, om området är av ringa värde eller betydelse. Järnvägsområdet överförs till de angränsande fastigheterna längs mittlinjen av det område som ett eller flera av banans spåranläggningar bildar. Vid rågång på det tidigare järnvägsområdet får en rå rätas ut och andra sådana råjusteringar göras som med hänsyn till fastighetsindelningen är ändamålsenliga så att till arealen små områden av ringa värde byts ut mellan fastigheterna eller, om inget lämpligt vederlagsområde finns, överförs från en fastighet till en annan. Inom ett detaljplaneområde eller ett område för vilket kommunen beslutat utarbeta en detaljplan övergår ett järnvägsområde dock i kommunens ägo.

När en järnväg har lagts ned och det inte har bestämts att järnvägsområdet ska användas för andra banhållningsbehov eller när Trafikledsverket drar in användningen av järnvägsområdet för andra behov, upphör den nyttjanderätt enligt 48 § 1 mom. som hänfört sig till området.

I järnvägsplanen ska det bestämmas från vilken tidpunkt området upphör att vara järnväg.

81 §

Konstruktioner och anordningar på ett järnvägsområde som dragits in och överlåts

I järnvägsplanen ska det anges huruvida ett område behövs som vägområde, museijärnväg eller för något annat ändamål och om det på området finns konstruktioner eller anordningar som kräver särskilt underhåll. Om så är fallet ska området lämnas i ett sådant skick att dess användning för det nämnda syftet inte försvåras. Om sådan användning som avses

ovan inte finns, ska i järnvägsplanen vid behov anges de åtgärder som behövs för att återställa det tidigare järnvägsområdet. Trafikledsverket ska inom två år från det att beslutet om nedläggning av järnvägen trätt i kraft föra bort sådana konstruktioner och anordningar som i banhållningssyfte uppförts eller placerats på järnvägsområdet och vidta eventuella åtgärder för återställande av området, om det inte avtalas om något annat med mottagaren.

82 §

Förfaranden som gäller ett järnvägsområde som dragits in

Trafikledsverket ska utan dröjsmål ansöka om järnvägsförrättning när en järnväg har lagts ned och Trafikledsverket har fattat beslut om att avstå från järnvägsområdet.

Vid järnvägsförrättningen noteras ett järnvägsområde som med stöd av 80 § 2 mom. har överförs till fastigheten närmast invid samt dess areal, och området anges på kartan och märks vid behov ut i terrängen.

De områden som har kommit i kommunens ägo ombildas, enligt vad som är ändamålsenligt, till en eller flera fastigheter eller fogas till en fastighet som kommunen redan äger med iakttagande i tillämpliga delar av 41 § i fastighetsbildningslagen.

83 §

Indragning av biområde

Bannätsförvaltaren drar in ett biområde, om det inte längre behövs för det ändamål som det har anlagts för. När ett biområde dras in upphör samtidigt den nyttjanderätt som hänfört sig till området. Efter att biområdet har dragits in ska bannätsförvaltaren utan dröjsmål ansöka om en järnvägsförrättning.

Om indragningen av ett biområde för någon medför sådan nytta som inte ska anses vara obetydlig, är denne skyldig att ersätta bannätsförvaltaren för den erhållna nyttan. Om överenskommelse om ersättningen inte nås ska frågan avgöras vid en sådan järnvägsförrättning som avses i 1 mom.

Vad som i 1 och 2 mom. bestäms om biområde tillämpas också på ett sådant område som är jämförbart med biområde enligt denna lag och till vilket bannätsförvaltaren fått nyttjanderätt genom inlösen före denna lags ikraftträdande.

84 §

Upphörande av panträtt och särskild rättighet

Om panträtt eller särskild rättighet hänförs till en fastighet, och ett område som hört till denna fastighet har övergått till en annan fastighet med stöd av detta kapitel, upphör den nämnda rättigheten vad gäller det överförda området. Om upphörandet av en rättighet medför skada för dess innehavare, är innehavaren berättigad till ersättning av bannätsförvaltaren. I detta fall ska 5 kap. iaktas i tillämpliga delar.

85 a §

Överlåtelse av delar av ett järnvägsområde

På Trafikledsverkets rätt att i andra situationer än i samband med nedläggning av en järnväg överlåta ett järnvägsområde som är obehövligt med avseende på banhållningen tillämpas det som bestäms i lagen om rätt att överlåta statlig fastighetsförmögenhet.

86 §

Biträdande fältuppgifter

Trafikledsverket kan ingå avtal om att en biträdande **fältuppgift** som anknyter till en tillståndsuppgift eller andra uppgifter och som hör till verket enligt denna lag överförs till en privat tjänsteleverantör eller någon annan tjänsteleverantör.

Tjänsteleverantören ska ha tillräckliga tekniska förutsättningar och tillräcklig kompetens för att sköta de uppgifter som avses i 1 mom. På den som sköter en biträdande fältuppgift tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när personen utför uppgifter som avses i denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

87 §

Administrativa tvångsmedel

Transport- och kommunikationsverket kan förbjuda den som bryter mot denna lag eller mot bestämmelser som utfärdats med stöd av den att fortsätta med eller upprepa det lagstridiga förfarandet. Transport- och kommunikationsverket kan också bestämma att den som bryter mot denna lag eller mot bestämmelser som utfärdats med stöd av den ska fullgöra sin skyldighet. Det kan förena sitt beslut med vite eller med hot om att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad eller att verksamheten avbryts. I ett ärende som gäller vite, hot om tvångsutförande och hot om avbrytande tillämpas viteslagen.

Om en brådskande åtgärd krävs för att avlägsna en fara som omedelbart hotar trafiken, har Transport- och kommunikationsverket och Trafikledsverket rätt att vidta åtgärden på bekostnad av den som är skyldig att vidta den.

Om någon hindrar Transport- och kommunikationsverket eller Trafikledsverket att utföra ett tjänsteuppdrag som avses i 2 mom. eller ett utredningsarbete som avses i 9 § 1 mom., ska polisen på Transport- och kommunikationsverkets eller Trafikledsverkets begäran ge handräckning.

88 §

Indrivning av kostnader

Om bannätsförvaltaren är berättigad att vidta en åtgärd som avses i denna lag på någon annans bekostnad, kan kostnaderna indrivas i den ordning som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/1961).

88 a §

Avgifter

För ett tillstånd som Trafikledsverket beviljat med stöd av denna lag tas det ut en avgift enligt lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Närmare bestämmelser om avgiften utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet.

89 §

Underhåll av plankorsningar och broar

Bannätsförvaltaren underhåller plankorsningen mellan en väg och en järnväg över hela betongplattan. Väghållaren svarar för vinterunderhållet av vägen.

Bannätsförvaltaren sätter upp och underhåller på egen bekostnad trafikljus, avstängnings- och varningsanordningar och vägmärken som anger plankorsning, vilka satts upp

på en väg vid en plankorsning med en järnväg, om inte något annat avtalas om kostnadsansvaret. Genom en ömsesidig överenskommelse mellan väghållaren och bannätsförvaltaren kan bannätsförvaltaren även sätta upp vägmärken som anger obligatoriskt stannande.

När en ny väg på väghållarens initiativ byggs på ett järnvägsområde, svarar väghållaren på egen bekostnad för uppsättandet av trafikljus, avstängnings- och varningsanordningar samt vägmärken.

Väghållaren sätter upp och underhåller på egen bekostnad vägmärken som varnar för en plankorsning med en järnväg samt avståndsmärken för plankorsningen.

För underhåll av broar som korsar en landsväg och en järnväg svarar den som underhåller trafikleden och som svarar för den trafikled som korsar en annan trafikled, om det inte avtalas om något annat. Parterna kommer sinsemellan överens om underhållet av gemensamma broar för en landsväg och en järnväg.

För uppsättandet av trafikplaneringar som avses i 2–4 mom. behövs inte sådant samtycke av kommunen som avses i 51 § 2 mom. i vägtrafiklagen.

90 §

Delgivning och delfående av beslut

Ett beslut om godkännande av en utredningsplan eller en järnvägsplan samt förlängning av deras giltighetstid ska delges offentligt. Bannätsförvaltaren ska i syfte att delge beslutet sända beslutet och de handlingar som utgör grund för beslutet till den kommun som saken gäller. Kommunen ska meddela att beslutet och handlingarna är framlagda på det sätt som kommunala tillkännagivanden offentliggörs i kommunen enligt kommunallagen (410/2015). Beslutet och handlingarna ska vara offentligt framlagda i kommunen under 30 dagar. Delfäendet anses ha skett när beslutet lades fram offentligt.

Ett sådant beslut om godkännande av en järnvägsplan som är av ringa betydelse kan delges genom bevislig delgivning enligt vad som bestäms i förvaltningslagen (434/2003). Bestämmelser om delgivning av beslut på elektronisk väg finns i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003).

91 §

Meddelande om beslut till dem som gjort en anmärkning och till myndigheterna

Samtidigt som ett beslut om godkännande av en utredningsplan och en järnvägsplan delges offentligt enligt 90 § ska bannätsförvaltaren sända ett meddelande om beslutet till dem som på grund av planen gjort en anmärkning och vilkas adresser är kända.

Bannätsförvaltaren ska sända ett meddelande om beslut om godkännande av en utredningsplan och en järnvägsplan till kommunen, närings-, trafik- och miljöcentralen och landskapsförbundet och vid behov också till andra myndigheter. En kopia av planen ska vid behov fogas till meddelandet.

92 §

Ändringssökande

Beslut som har fattats med stöd av denna lag får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvär över Trafikledsverkets beslut i de fall som avses i 18 § 4 mom. och 2 a kap. anföras hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets plankorsningen i fråga finns samt i de fall som avses i 40 och 41 § hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets fastigheten i fråga finns.

Beslut av förvaltningsdomstolen får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Bannätsförvaltaren har rätt att anföra besvär över ett beslut om godkännande av en utredningsplan eller en järnvägsplan. Kommunen, närings-, trafik- och miljöcentralen och landskapsförbundet har rätt att anföra besvär över ett sådant beslut om godkännande av en utredningsplan eller en järnvägsplan vars verkningar sträcker sig till kommunens område eller myndighetens verksamhetsområde.

En registrerad lokal eller regional sammanslutning eller stiftelse har rätt att i ärenden som hör till dess verksamhetsfält genom besvär söka ändring i ett sådant beslut om godkännande av en utredningsplan eller en järnvägsplan vars verkningar sträcker sig till sammanslutningens eller stiftelsens geografiska verksamhetsområde.

Besvär som gäller ett sådant beslut om godkännande av en utredningsplan eller en järnvägsplan som ska anses vara av samhällsrelig vikt ska behandlas skyndsamt.

Bestämmelser om sökande av ändring i beslut som fattats vid järnvägsförrättningar finns i 77 §.

94 §

Omedelbar verkställighet av beslut

Ett beslut om godkännande av en utredningsplan eller en järnvägsplan och ett beslut om förlängning av dess giltighetstid kan verkställas trots besvär, om fullföljdsdomstolen inte bestämmer något annat.

I ett beslut som Trafikledsverket meddelar med stöd av 18 § 4 mom. eller 41 § 2 mom. kan det bestämmas att beslutet får verkställas trots besvär.

100 §

Övergångsbestämmelser med tanke på ämbetsverksreformen

Utredningsplaner och järnvägsplaner som har godkänts eller vars utarbetande har påbörjats före ikraftträdandet av denna lag ska behandlas och avgöras enligt denna lag.

Giltigheten för en rätt som har grundats före ikraftträdandet av denna lag att ha konstruktioner, anläggningar och anordningar på ett järnvägsområde förblir i kraft i enlighet med det beviljade tillståndet eller avtalet vid ikraftträdandet av denna lag.

Utöver Trafikledsverket kan närings-, trafik- och miljöcentralen utarbeta järnvägsplaner gällande plankorsningar som avses i 20 § 2 mom. och på centralen tillämpas i det sammanhanget vad som bestäms om bannätsförvaltare i 2 kap.

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom en särskild lag.

Helsingfors den 23 november 2018

Republikens President

Sauli Niinistö

Kommunikationsminister Anne Berner